

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17989
Tarih : 15.05.2026

44790

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Sayın Akın GÜRLEK* tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Onur DÜŞÜNMEZ
Hakkari Milletvekili

Anadil, bireyin maddi ve manevi varlığını geliştirmesinin en temel aracı ve insan onurunun ayrılmaz bir parçasıdır. Türkiye'de toplumsal barışın tesisi, her şeyden önce anadil üzerindeki baskıların kaldırılması ve her alanda özgürce kullanımının güvence altına alınmasıyla mümkündür. Özellikle Cezaevlerinde bulunan kişilerin bulunduğu ceza infaz kurumlarında ve adli süreçlerde anadilini kullanma hakkı; savunma hakkı, haberleşme özgürlüğü kapsamında hayati bir önem taşımaktadır. Milyonlarca yurttaşın anadili olan Kürtçenin adalet hizmetlerinden dışlanması, hem anayasal eşitlik ilkesine hem de evrensel hukuk normlarına aykırılık teşkil etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlülerden Kürtçe dışında dil bilmeyen mahpusların sağlık, dilekçe hakkı ve idareyle iletişim gibi temel haklarını kullanabilmeleri için hangi somut tedbirler alınmaktadır?
2. Cezaevi kütüphanelerinde Kürtçe kitap, dergi ve gazete mevcudiyeti ne düzeydedir? Dışarıdan gönderilen Kürtçe yayınların "tercüme edilemediği" veya "anlaşılamadığı" gerekçesiyle mahpuslara verilmemesinin yasal dayanağı nedir?
3. Mahpusların yakınlarıyla gerçekleştirdiği telefon görüşmelerinde ve kapalı/açık görüşlerde Kürtçe konuşmalarına yönelik uygulanan fiili engellemeler veya "tercüman ücreti" adı altında çıkarılan zorluklar hakkında Bakanlığınıza ulaşan şikayet sayısı kaçtır?
4. Sırf anadilinde konuştuğu, şarkı söylediği veya yazışma yaptığı gerekçesiyle hakkında disiplin soruşturması açılan mahpus sayısı kaçtır? Kürtçe kullanımına yönelik fiziksel veya psikolojik şiddet iddiaları üzerine başlatılan idari ve adli soruşturmaların sonuçları nelerdir?
5. Bakanlığınızın temel hak ve hürriyetlere dair bilgilendirme kılavuzları, yönetmelikleri ve resmi internet sitesi neden Kürtçe (Kurmancî ve Kirmanckî) seçeneklerini içermemektedir? Bu yönde bir dijital dönüşüm planınız var mıdır?
6. Kürt nüfusunun yoğun yaşadığı illerdeki Adliyelerde ve Bakanlık il müdürlüklerinde, yurttaşların hizmete erişimini kolaylaştıracak kadrolu Kürtçe tercüman istihdam edilmekte midir? Edilmiyorsa, "kamu hizmetinin erişilebilirliği" ilkesi nasıl sağlanmaktadır?
7. Mahkemelerde anadilinde savunma yapmak isteyen yurttaşların karşılaştığı "tercüman ücretini ödeme" yükümlülüğü, savunma hakkının kısıtlanması ve ekonomik bir ayrımcılık değil midir? Bu ücretin devlet tarafından karşılanması amacıyla bir yasal düzenleme öngörülmekte midir?